

METSANDUSETTEVÕTJA III

Forest entrepreneur III

EESSÕNA

Metsandusettevõtja III kutsestandard on asjaomaste institutsioonide poolt kokkulepitud nõuete kogum konkreetsel kvalifikatsioonitasemel töötajale esitatavatest oskustest, teadmistest ja vajalikest isikuomadustest.

Kutsestandardi kavandi koostas Metsatööstuse Kutsenõukogu juurde moodustatud metsamajanduse töörühm koosseisus:

Veiko Belials	Eesti Metsatöötajate Ametiühing
Aino Mölder	Luuu Kõrgem Metsakool
Andres Müürisepp	Luuu Kõrgem Metsakool
Jaan Schults	Riigimetsa Majandamise Keskus
Aita Sauemägi	Riiklik Eksami- ja Kvalifikatsioonikeskus

Ajavahemikus 26.10.–04.11.1999. a. viidi läbi kutsestandardi kavandi arvamusküsitlus Eesti erinevatest piirkondadest moodustatud töörühmas, millede koosseisu kuulusid 14 ettevõtte esindajad.

Metsandusettevõtja III kutsestandardi lõppredaktsiooni koostamisel on töörühm arvestanud kutsestandardi kavandi kohta arvamusküsitlusel tehtud ettepanekuid ja märkusi.

Käesolev kutsestandard on koostatud esmakordselt.

Kutsestandardi koostamisel on arvestatud Suurbritannia NVQ-de (National Vocational Qualifications – rahvuslikud kutsekvalifikatsioonid) kutseoskuse-nõuetega, CEDEFOP'i (European Centre for the Development of Vocational Training – Euroopa Kutsehariduse Arenduskeskus) poolt koostatud Euroopa Liidu liikmesriikide kutseoskuse-nõuete võrdleva analüüsiga ja Soome kutsekvalifikatsiooninõuetega (näyttötutkintojen kuvaukset).

Metsandusettevõtja III kutsestandard on kinnitatud 24.novembril 1999.a. Metsatööstuse Kutsenõukogu otsusega nr. 4.

Kutsestandard on registrisse kantud

1 KASUTUSALA

- fikseerida nõuete kogum töötaja oskustele, teadmistele ja isikuomadustele;
- anda alus vastava kutseala riikliku õppekava väljatöötamiseks töölase kompetentsuse nõuete osas;
- diferentseerida tööjõu kvalifikatsiooni tasemed;
- toetada töölase koolituse vastavusse viimist tööturu vajadustega.

2 TERMINID JA MÄÄRATLUSED

Käesolevas standardis kasutatakse järgmisi termineid alljärgnevas tähenduses.

Kutsestandard – kokkulepitud nõuete kogum kutse või eriala konkreetsel tasemel vajalikest oskustest, teadmistest ja isikuomadustest.

Kutsekvalifikatsioonitasemed

Algtase – puudub nõue kutsealastele teadmistele ja oskustele; tööülesanded rutiinsed, ettekirjutatud; tööülesanne juhib töötajat, vastutus kaudne.

I tase – kutsealased teadmised ja oskused on omandatud kas läbi koolituse või pidevalt töötades; töö kellegi juhendamisel; toimetulek piiritletud tööülesannetega ja vastutus selles ulatuses.

II tase – kutsealastele teadmistele lisandub vilumus; toimetulek erinevate tööülesannetega ja vastutus nende eest; eeldatav koostöövõime meeskonnas.

III tase – kutsealaste teadmiste ja oskuste edasiõpetamine; toimetulek keerukate ja vahelduvate tööülesannetega; valmisolek vastutuseks teiste töö ja ressursside jagamise eest.

IV tase – kutsealastele teadmistele ja oskustele lisanduvad juhtimisalased teadmised, oskused ja hoiakud; toimetulek paljude keerukate ja vahelduvate tööülesannetega muutuvates olukordades; vastutus teiste töö ja ressursside jagamise eest.

V tase – majandustegevuse valdkonna teoreetiliste aluste tundmine; toimetulek mitmekesiste menetlusviiside valdamist eeldavate tööülesannetega muutuvates ja ootamatutes olukordades; suur iseseisvus, vastutus analüüside, diagnooside ja otsuste ning nende elluviimise eest.

Kutseoskusi nõuded

Üldoskused ja -teadmised – majandustegevuse valdkonnast lähtuvad konkreetse kutsekvalifikatsioonitasemega seotud nõuded üldistele teadmistele ja oskustele.

Põhioskused ja -teadmised – kutsespetsiifilised konkreetse kutsekvalifikatsiooniga seotud nõuded teadmistele ja oskustele.

Erioskused ja -teadmised – nõuded teadmistele ja oskustele, mis on seotud spetsialiseerumisega.

Lisaoskused ja -teadmised – mittekohustuslikud nõuded teadmistele ja oskustele, mis süvendavad või laiendavad põhioskusi.

Isikuomadused – nõuded kutsealal töötamiseks eeldatavatele isikuomadustele ja -võimetele.

3 KUTSESTANDARDI TÄHIS

Fikseerub pärast kutsestandardite registri pidamise põhimääruse jõustumist.

4 KUTSENIMETUS JA KUTSEKVALIFIKATSIOONITASE

Metsandusettevõtja III

Inglise keeles: Forest entrepreneur III

5 KUTSEKIRJELDUS

Metsandusettevõtja on metsandusspetsialist, kes organiseerib ja teeb metsa rajamise, hooldamise ja puiduvarumisega seotud töid. Oma tegevuses juhindub metsandusettevõtja metsade ökoloogilise ja majandusliku kestvuse printsiipidest. Ta oskab koostada ja rakendada äriplaani. Metsandusettevõtja töötab füüsilisest isikust ettevõtjana või tööjuhina metsandusettevõttes.

Metsandusettevõtja kutsekvalifikatsioonitaseme saavutamise eelduseks on vastav kutsealane kooolitus.

Metsandusettevõtja kuulub EMTAK- i ¹ järgi metsamajanduse, metsavarumise ja neid teenindava tegevusvaldkonna (kood 020) alla. ISCO ² järgi kuulub metsandusettevõtja väikeettevõtete juhid põllumajanduses, jahinduses ja kalanduses ametirühma (kood 1311) alla.

6 KUTSEOSKUSNÕUDED

6.1 Üldoskused ja –teadmised

6.1.1 Metsandus:

- 1) tunda metsanduslikke õigusakte ja seadusandlust;
- 2) osata kasutada metsakorraldusmaterjale ja orienteeruda looduses;
- 3) tunda metsa kasvukohatüüpe, arenguklasse ja hinnata järelkasvu elujõulisust;
- 4) osata määrata puuliike;
- 5) osata määrata üksikpuu läbimõõtu ning puistu täiust, rinnaspindala, keskmist kõrgust ja tagavara;
- 6) tunda erinevaid raieliike ja raieviise ning raiete mõju metsa arengule;
- 7) teada hooldusraiate bioloogilisi ja majanduslikke aluseid;
- 8) teada väljaraiutavate puude valiku kriteeriume hooldusraietel ja osata valida väljaraiutavaid puid;
- 9) teada seemnepuude valiku kriteeriume ja osata valida seemnepuid;
- 10) tunda metsa- ja puidukahjustusi, nende vältimise võimalusi ning kahjustuste ja puidu kvaliteedi vahelisi seoseid;
- 11) teada pinnasekahjustuste ja veerežiimi muutuste mõju kasvavale puistule;
- 12) tunda ümarmetsamaterjalidele esitatavaid kvaliteedi ja mõõtmise nõudeid ning osata tüve optimaalselt järgata.

6.1.2 Keskkonnakaitse:

- 1) tunda keskkonnakaitse nõudeid, vastavat seadusandlust ja õigusakte;
- 2) tunda enamlevinud metsaökosüsteeme ja biotoope;
- 3) osata hinnata keskkonnareostust ja sellest teatada;
- 4) tunda keskkonna juhtimissüsteemi põhimõtteid.

¹ EMTAK – Eesti Majanduse Tegevusalade Klassifikaator

² ISCO – International Standard Classification of Occupations e. ametite rahvusvaheline standardklassifikaator

- 6.1.3 Tööõigus ja töökeskkond:
- 1) teada töösuhteid ja töökeskkonda reguleerivaid seadusi ja õigusakte;
 - 2) tunda ja rakendada ergonoomilisi töövõtteid;
 - 3) osata hinnata põhilisi ohuallikaid ja ohtlikke olukordi metsatööl, neid vältida ja kõrvaldada;
 - 4) tunda ja osata kasutada kaitsevarustust;
 - 5) tunda elektri- ja tuleohutuse nõudeid ning teada metsatulekahju liike ja tõrjemeetodeid;
 - 6) osata käivitada kustutusaktsioon;
 - 7) osata anda esmaabi.
- 6.1.4 Muud üldoskused:
- 1) osata esitada ja kaitsta omapoolseid seisukohti nii kirjalikult kui suuliselt;
 - 2) osata hankida ja kasutada informatsiooni;
 - 3) osata töötada meeskonnas, lahendada konflikte ning juhtida teisi töötajaid;
 - 4) osata määratleda prioriteete ja organiseerida tööd;
 - 5) keelteoskus:
 - a) osata eesti keelt keeleoskuse kõrgtasemel (Lisa A);
 - b) osata ühte võõrkeelt keeleoskuse kesktasemel (Lisa A);
 - 6) osata kasutada kaasaegset kontori- ja sidetehnikat; osata koostada ametikirju;
 - 7) osata kasutada arvutit baasoskustasemel – moodulid AO1, AO2, AO3, AO4, AO5, AO7 (Lisa B);
 - 8) teada kutseala arengusuundi ja osata rakendada uuendusi;
 - 9) omada B-kategooria autojuhiluba.
- 6.2 Põhioskused ja –teadmised**
- 6.2.1 Teada seemnete bioloogilise küpsemise ja varisemise aegu.
- 6.2.2 Osata valida metsauuendamisviis, kasvukohapärane puuliik, mikrokasvukoht, kultuuri algtihedus ja seadu.
- 6.2.3 Osata määrata külvinormi.
- 6.2.4 Osata säilitada taimi enne istutamist ja neid istutamiseks ette valmistada.
- 6.2.5 Teada metsauuenduste hooldamise kriteeriume ja osata määrata metsauuenduse hooldamise vajadust.
- 6.2.6 Osata eraldada lanki, siduda seda kaardimaterjaliga ning planeerida kokku- ja väljaveoteed.
- 6.2.7 Osata hinnata kasvava metsa ja üarmetsamaterjalide mahtu ja kvaliteeti.
- 6.2.8 Osata rakendada õigeid töövõtteid metsauuenduse hooldamisel, rajamisel, looduslikule uuendusele kaasaaitamisel, haiguste ja kahjurite tõrjel, langetamisel, laasimisel, järkamisel, koondamisel ja kasvavate puude laasimisel.
- 6.2.9 Osata iseseisvalt teha hooldus- ja uuendusraieid.
- 6.2.10 Tunda putukkahjureid ja seenhaigusi, nende tekitatud kahjustusi, kahjurite ja seenhaiguste vältimise- ja tõrjeviise.
- 6.2.11 Tunda oksavaba puidu kasvatamise võtteid ja majanduslikke põhjendusi.
- 6.2.12 Osata hooldada metsakraave ja rajatisi.
- 6.2.13 Teada detailselt mootorsaagide ehitust ja tööpõhimõtteid.
- 6.2.14 Osata valmistada küttesegusid ja valida sobiv ketiõli.
- 6.2.15 Osata lugeda erialaseid tehnilisi jooniseid ning nende järgi mehhanisme ja seadmeid osandada ning kokku panna.
- 6.2.16 Osata teostada mootorsaagide kasutamist juhendijärgset tehnilist hooldust.
- 6.2.17 Osata mootorsaage sisse töötada.

- 6.2.18 Osata kasutada ja korras hoida tööriistu ja abivahendeid (Lisa C) ning turvavarustust.
- 6.2.19 Teada majanduse põhimõisteid ja toimemehhanisme.
- 6.2.20 Teada majandusvaldkondade vahelisi seoseid.
- 6.2.21 Teada turunduse põhialuseid.
- 6.2.22 Tunda puiduturul valitsevat majandussituatsiooni.
- 6.2.23 Teada finantssüsteemi põhialuseid ja terminoloogiat.
- 6.2.24 Tunda raamatupidamisarvestuse põhiprintsiipe ja aruandluse korraldamist.
- 6.2.25 Teada äritegevuseks vajalikke seadusandlikke akte.
- 6.2.26 Osata koostada ja rakendada äriplaani.
- 6.2.27 Osata koostada investeringute tasuvusarvestusi ja hinnata erinevaid riskifaktoreid investeerimisotsuste langetamisel.
- 6.2.28 Teada organisatsiooni käitumise olemust ja personali juhtimise põhimõtteid.

6.3 Lisaoskused ja –teadmised

- 6.3.1 Osata langetada puid hoonete, rajatiste ja teede vahetus läheduses.

6.4 Isikuomadused

- 6.4.1 Isiksuse omadused:
 - 1) otsustusvõime ja iseseisvus;
 - 2) vastutusvõime;
 - 3) koostöövõime;
 - 4) kohanemisvõime;
 - 5) uuenduste ja ideede genereerimise võime;
 - 6) saavutusvajadus.
- 6.4.2 Vaimsed võimed:
 - 1) visuaalne mälu;
 - 2) ruumiline kujutlusvõime;
 - 3) matemaatiline võimekus.
- 6.4.3 Füüsilised võimed:
 - 1) füüsiline võimekus.

7 KEHTIVUSE AEG

Kutsestandard kehtib 4 aastat. Vastavalt vajadusele võib standardit muuta enne standardi kehtivusaja lõppu.

8 KINNITAJA

Kutsestandardi on kinnitanud Metsatööstuse Kutsenõukogu koosseisus:

Antti Pae	Eesti Metsatööstuse Liit
Jüri Minjajev	Eesti Metsatöötajate Ametiühing
Märt Rahamägi	Mittetulundusühing Eesti Puutööliit
Henno Pavelson	Paberitööstuse Liit
Veljo Kütt	Riigi Metsaamet
Erik Kosenkranius	Riigimetsa Majandamise Keskus
Tiia Tali	Eesti Kaubandus-Tööstuskoda
Raivo Niidas	Haridusministeerium

Elmet Soosalu
Olav Kreen
Malle Kindel

Majandusministeerium
Põllumajandusministeerium
Sotsiaalministeerium

KEELTE OSKUSTASEMETE KIRJELDUSED

Alljärgnevides nõuetes on lähtutud Eesti Vabariigi keeleseaduses kasutatavatest riigikeele oskuskategooriatest, laiendades samad nõuded võõrkeelele.

Vastavalt Vabariigi Valitsuse 29. jaanuari 1996. a. määrusele eristatakse kolme keeleoskustaset:

- **algtase**- keele piiratud suuline ja elementaarne kirjalik oskus. Isik tuleb toime tuttavates keelekasutusolukordades, saab aru selgest kõnest igapäevaelu puudutavatel teemadel, mõistab üldjoontes lihtsama teksti sisu ning oskab täita lihtsaid tüüpdokumente ja kirjutada lühikesi tarbetekste;
- **kesktase**- keele suuline ja piiratud kirjalik oskus. Isik tuleb toime mitmekesistes keelekasutusolukordades, saab aru normaalse tempoga kõnest, mõistab raskusteta igapäevaelu kajastavate tekstide sisu, suudab kirjutada oma tegevusvaldkonda puudutavaid tekste;
- **kõrgtase**- keele suuline ja kirjalik oskus. Isik väljendab ennast vabalt, sõltumata keelekasutusolukorrast, saab aru ka kiire tempoga kõnest, mõistab raskusteta keerulisemate tekstide sisu, suudab kirjutada stiililt ja funktsioonilt erinevaid tekste.

Nimetatud tasemed vastavad 1989. a. keeleseaduse keeleoskuskategooriatele A-F järgmiselt:

- algtase = A-C
- kesktase = D
- kõrgtase = E-F

A – riigi/võõrkeelest arusaamine (töötaja peab aru saama suulisest kõnest ja mõistma kirjalikku teksti umbes 800 sõnast koosneva baassõnavara piires);

B – riigi/võõrkeele piiratud suuline oskus (töötaja peab aru saama suulisest kõnest, mõistma kirjalikku teksti ja oskama riigi/võõrkeeles ametialaselt suhelda umbes 800 sõnast koosneva baassõnavara ja sellele lisanduva ametialase terminoloogiamiinimumi piires);

C – riigi/võõrkeele piiratud suuline ja piiratud kirjalik oskus (töötaja peab aru saama suulisest kõnest ja mõistma kirjalikku teksti umbes 800 sõnast koosneva baassõnavara ja sellele lisanduva ametialase terminoloogiamiinimumi piires; ta peab oskama riigi/võõrkeeles oma eriala piires suhelda ja täita etteantud piiratud iseloomuga tüüpdokumente);

D – riigi/võõrkeele suuline ja piiratud kirjalik oskus (töötaja peab aru saama suulisest kõnest, mõistma kirjalikku teksti ja oskama riigi/võõrkeeles ametialaselt suhelda umbes 1500 sõnast koosneva baassõnavara ja sellele lisanduva ametialase terminoloogia piires; ta peab oskama täita etteantud iseloomuga dokumente ja anda nendekohaseid selgitusi);

E – riigi/võõrkeele suuline ja kirjalik oskus (töötaja peab oskama ametialaselt suhelda umbes 2500 sõnast koosneva baassõnavara ja sellele lisanduva ametialase terminoloogia piires; ta peab oskama koostada töös vajalikke dokumente ja anda nendekohaseid selgitusi);

F – riigi/võõrkeele valdamine (oskus suhelda riigi/võõrkeeles ka väljaspool ametiala, koostada dokumente ja anda selgitusi).

ARVUTI KASUTAMISE OSKUS ELEMENTAARSEL TASEMEL

Arvutikasutaja oskustunnistus-AO (ECDL- European Computer Driving Licence) on Euroopas välja töötatud infoühiskonna tundmise ja arvutikasutuse kvalifikatsioonistandard, mis katab laiatarbe rakendustarkvara praktiliste baasoskuste taseme. (AO tunnistuse omamine ei ole kutsekvalifikatsiooni taotlemisel kohustuslik.)

7 moodulit:

AO1 – Infotehnoloogia ja ühiskond

AO2 – Arvuti kasutamine ja failisüsteemid

AO3 – Tekstitöötlus

AO4 – Tabelarvutus

AO5 – Andmebaasid

AO6 – Joonistus- ja esitlustarkvara

AO7 – Andmevõrgud ja internet

1 INFOTEHNOLOOGIA JA ÜHISKOND

1.1 Infotehnoloogia kasutamine

1.2 Eesti ja infotehnoloogia

2 ARVUTI KASUTAMINE JA FAILIHALDUSSÜSTEEMID

2.2 Põhimõisted ja terminid

2.3 Arvuti kasutamine

2.4 Failid ja kaustad

3 TEKSTITÖÖTLUS

3.1 Tekstitoimetid, nende formaadid ning üldised tekstiformaadid (*.txt, *.rft)

3.2 Töö olemasoleva dokumendiga

3.3 Uue dokumendi loomine

3.4 Teksti ümberpaigutamine ja korrigeerimine dokumendis

3.5 Teksti välimuse muutmine

3.6 Lehekülje kujundus

3.7 Töö tabelitega

3.8 Seosed teiste dokumentide ja programmidega

3.9 Teksti keele määramine ja õigekeele kontroll

3.10 Dokumendi trükkimine

4 TABELTÖÖTLUS

4.1 Töö olemasoleva tabeliga

4.2 Uue tabeli loomine

4.3 Tabeli kujundamine

4.4 Andmete sorteerimine (ühe ja mitme tunnuse järgi)

4.5 Arvutused tabelis

4.6 Diagrammi loomine

4.7 Diagrammi parameetrite muutmine

4.8 Dokumendi päise ja jaluse loomine

4.9 Tabeli trükkimine

5 ANDMEBAASID

- 5.1 Olemasoleva andmebaasi kasutamine
- 5.2 Uue andmebaasi loomine
- 5.3 Päringu koostamine
- 5.4 Aruannete koostamine (programmitarga e. nõustaja (Wizard) abil)
- 5.5 Andmetabel tekstitoimetis ja tema kasutamise võimalused
- 5.6 Andmete (tabeli, päringu tulemuse, aruande) eksportimine tekstifailiks (.txt, .rtf, .doc jm)

6 ARVUTIGRAAFIKA

- 6.1 Esitluse loomine
- 6.2 Kujundamine ja joonistamine

7 INTERNETI KASUTAMINE

- 7.1 Elektronkiri
- 7.2 WWW
- 7.3 Uudisgrupid
- 7.4 Listid
- 7.5 FTP

**METSANDUSETTEVÕTJA TÖÖS KASUTATAVATE TÖÖRIISTADE JA
ABIVAHENDITE NIMEKIRI**

- a) mootorsaed (kettsaag, võsasaag);
- b) teritusvahendid;
- c) turvariided;
- d) turvasaapad;
- e) kiiver kaitsevõre ja kõrvaklappidega;
- f) tööriistavöö;
- g) mõõdulint;
- h) haaratsid, konksud;
- i) langetuslabidas (pöördekonksuga);
- j) langetuskiilud;
- k) kombikanister;
- l) märkelindid;
- m) oksasaed;
- n) respiraator;
- o) selgprits;
- p) klupe 4 cm astmega;
- q) täpsusklupe;
- r) maamõõdulint;
- s) kõrgusmõõtja;
- t) bussool;
- u) goniomeeter;
- v) lihtrelaskoop;
- w) juurdekasvupuur;
- x) võsakiin;
- y) vikat;
- z) labidas;
- å) maakirves;
- ä) istutustoru;
- ö) istutuskiil;
- aa) esmaabi pakend.